

STI:n luoja Eero Junkkaala – rohkea vaeltaja

Teologinen instituutti on alusta lähtien ollut pitkälti yhden miehen varassa. ”STI:n Eero” oli jo kauan ennen instituutin syntyä elätellyt toivoa rinnakkaiskoulutuksesta papeille. Sitten hän osallistui tuon koulutuksen suunnitteluun, ja tämän jälkeen hän on lähes kaksi vuosikymmentä toteuttanut sitä. On hieman vaikeata arvioida rakkaan työtoverin merkitystä ilman, että kirjoitukseen tulee muistikirjoituksen sävyä, mutta olennaisinta on keskittyä siihen tekemisen riemuun, jonka Eero on tuonut mukanaan.

Eero Junkkaala joutui läksiäisissään pelaamaan Timo Eskolan suunnittelemaa peliä Jaakobin tähti. Eeron joutui mm. arvioimaan silmät sidottuina ruukunpalan ikää.

Kuvaajana Jouko Makkonen

Raamatunopettaja

Eeron ensimmäinen merkitys löytyy Raamatusta. Ei ehkä aivan kansien välistä, mutta käytöstä. Eeron kutsuminen instituutin työn aloittajaksi oli merkittävä valinta, sillä juuri hän kykeni asettamaan raamatuntutkimuksen työn keskipisteeseen. Kirkossa on ollut taistelu Raamatusta, ja siihen on tarvittu kestävä rintama. Jo ennen STI:n syntyä Eero oli tullut tunnetuksi Raamatun opettajana ja antoisan, raamatullisen eksegetiikan edustajana.

Luulen, että Eeron arvo tässä suhteessa tulee vuosien myötä korostumaan. Hän on nimittäin uskaltanut aikanaan edustaa akateemisesti pätevää raamatuntutkimusta, joka ei alistu liberalismiin tulkintamalleihin. Nyt, kun liberalismiin teologia on kansainvälisessä tutkimuksessa pääosin hylätty, rohjetaan myös antaa tunnustusta sellaiselle teologialle, joka on vuosien varrella kiivaidenkin keskusteluiden keskellä halunnut ottaa tekstien sanoman todesta.

Arkeologi

Eeron tunnetuin erityisrooli on STI:n opetustyössä ollut arkeologi. Hän ideoi ja toteutti kaivausmatkat Israeliin jo vuosia ennen kuin yliopisto keksi asian. Niinpä hän onkin luonut esikuvan teologien arkeologian harrastukselle, joka vuosikymmenet oli ollut tyystin pimennossa. Eeron kaivausmatkoista tuli yliopiston hyväksymiä kursseja, ja niillä opittiin kaivausten keskeiset periaatteet kesä toisensa jälkeen.

Eero oli edelleen ideoimassa ja perustamassa Jerusalem-instituuttia, joka nykyään tunnetaan Suomen Lähi-idän Instituuttina muiden kulttuuri-instituuttien joukossa. STI:n kansainväliset tutkimusyhteydet ovat usein järjestyneet tämän kanavan kautta. Olen lisäksi ollut paikalla, kun Eero arkeologisilla kaivauspaikoilla

pitämässään esitelmissä on ollut tohtoreiden ja professoreiden opettajana.

Väitöskirja tulee olemaan oiva huipentuma pitkälle arkeologian tutkimiselle. Koevedoksiin tutustuminen osoittaa, että Eeron tarkka tutkimus, yksityiskohtainen arkeologisten kaivauspaikkojen ja -raporttien tuntemus ja ahkera materiaalin kerääminen tuottavat tutkimuksen, joka sijoittuu välittömästi alan huippujen joukkoon.

Piispaehdokas

STI:n koulutustyön ohella Eero on ollut mukana kirkon toiminnassa ja kirkkopolitiikassa. Siinä hänen saavuttamansa luottamus on ollut niin merkittävää, että hänet pyydettiin piispaehdokkaaksi Oulun piispan vaaliin. Tällaista kunnioitusta vain harvat saavat osakseen.

Kirkossa toimiessaan Eero on edustanut avoimesti ja rehellisesti omaa kantansa, mutta ei ole tehnyt sitä toisten kustannuksella. Hän ei ole korottanut ääntään eikä vienyt asiaansa eteenpäin toisia väheksymällä. Siksi Eero on esimerkiksi kirkolliskokouksessa noussut näkyväksi hahmoksi. Opiskelijoiden keskuudessa kulki tokaisu: ”Taas haastatellaan Eeroa ja muita piispoja”. Televisio otti nimittäin tavakseen pyytää kirkon johdon ohella kommentit ajankohtaisiin aiheisiin myös Eerolta.

Luottomies

Ehkä vähemmän tunnettu mutta erityisen tärkeä piirre Eeron toiminnassa on ollut yhteistyö järjestöjen kanssa. Teologinen instituutti on usean järjestön yhteenliittymä, ja sellaisena haasteellinen työmaa. Eeron sovitteluva asenne ja kyky yhdistää eri taustoista tulevia osapuolia ovat avuja, jotka ovat saavuttaneet järjestöjen keskuudessa lähes legendaarisen maineen.

Tällainen lahja jää usein monilta näkemättä, mutta se on yksi kallisarvoisimmista kirkossa. Meillä ihmisillä, ja joskus tuntuu että usein nimenomaan uskovilla, on käsittämätön taito riitautua ja eristäytyä toisista. Tarvitaan niitä ihmisiä, jotka näkevät ristiriitojen yli ja löytävät yhteisestä päämäärästä yhdistävän tekijän.

Eero on ollut sovittelija. Hänellä riittää kärsivällisyyttä ja myös taitoa tuoda eri tavalla ajattelevia yhteen. Tämä tekijä on ollut yksi STI:n vahvuuksista.

Vaeltaja

Nuoruuden vuosilta muistan erään Lapin-vaelluksen, jota Eero veti. Osallistuin opiskelijana mukavaan syyspatikointiin tuntureilla. Välillä tuli lunta ja välillä paistoi aurinko. Viikon jotos eteni jouhevasti viimeiseen iltapäivään saakka. Viimeisenä yönä tunturissa satoi kaatamalla.

Vettä oli joka paikassa, teltat märkiä ja mielet matalalla. Muistan itse menneeni kylmässä teltassa makuupussiin yöllä vaatteet päällä ja saappaat jalassa.

Seuraavan päivän pitkäkö marssi kohti eteläisen tunturin päätepestettä oli ankea. Räntä vihmoi kylmässä tuulella vasten kasvoja. Lihaksia särki. Heikkokuntoisimmilla jalat alkoivat vihoitella. Perille kuitenkin päästiin, vaikkakin väsyneinä. Ongelmana oli vain se, että ryhmää hakeva bussi tulisi vasta seuraavana aamuna. Edessä olisi toinen kylmä yö märkien varusteiden kanssa.

Tällöin tuli esille Eeron lähes uskomaton johtamiskyky. Reippaana ja innostavana hän vakuutti kylmän ja nurisevan joukon siitä, että leiriytyminen paikallisen hotellin parkkipaikalle olisi lasten leikkiä ja että vaatteetkin kuivatettaisiin helposti suuren nuotion ääressä. Kaikki kyllä hoituisi.

Tämä asenne on vienyt myös teologista instituuttia eteenpäin, tulipa vettä tai räntää. Teologisen rinnakkaiskoulutuksen antajana Eero on usein saanut vastaansa niin professoreita kuin piispoja – vaikka siihen ei olisi muodollisesti ollut syytäkään. Eero on ollut valmis leiriytymään parkkipaikalle ja sytyttämään tulet virallisen alueen reunalle, jotta opiskelijoilla olisi lämmin.

Entä miten kävi vaeltajille? Tuossa tilanteessa sattui viereisessä hotellissa olemaan tilaa ja matkakassassakin vähän rahaa, joten päätösyö vietettiin lämpimissä huoneissa ja puhtaissa lakanoissa. Joskus Jumala johdattaa näinkin. Vieläkö joskus toteutuu Eeron toive siitä, että teologisen instituutin työ mahtuu oikeasti kirkon sisälle ja ”hotellissa” on tilaa opiskelijoille?

Siunaamme vaeltajaa uusien retkien alkaessa.

Timo Eskola